

----- Original Message -----

From: "postmottak@sivilombudet.no" <postmottak@sivilombudet.no>

To: European Bureau for Conscientious Objection <ebco@ebco-beoc.org>

Date: 06/02/2023 12:40 EET

Subject: Elektronisk forsendelse fra Sivilombudet

Vår ref 2023/448

Vennlig hilsen

Tora Fæste | seniorrådgiver

e-post: postmottak@sivilombudet.no

European Bureau for Conscientious Objection (EBCO)

www.ebco-beoc.org

ebco@ebco-beoc.org

SIVILOMBUDET
Norwegian Parliamentary Ombud

European Bureau for Conscientious Objection
35 Van Elewyck streetStreet
Brussels Belgium

Our ref.
2023/448

Your ref.

Enquiries to
Tora Fæste

Date
06.02.2023

EBCO's Annual Report 2022 and broader cooperation

Dear Madame/Sir,

Reference is made to your letter 23 January 2023 regarding providing any relevant information concerning human rights of conscientious objectors to military service in Norway for your Annual Report "Conscientious Objection to Military Service in Europe 2022".

Since 1 October 2021 the Norwegian Parliamentary Ombud has had the responsibility to receive and process complaints from conscripts, military and civilian employees and Home Guard soldiers in the Norwegian Armed Forces.

The legal basis for the right to conscientious objection to military service is in the Law on Conscription and Service in the Norwegian Armed Forces ("forsvarsloven"), as correctly described in your 2021-report. We are not aware of any new information on this topic, so the summary in your last report is correct.

Article 35 states that conscripts shall be exempted from military service if there is reason to believe that they cannot serve unless serving will be in violation with their fundamental belief and values that are of fundamental importance to them.

Article 36 states that conscripts can apply for exemption from military service at the earliest when they meet to the draft board. They use the scheme attached (only available in Norwegian).

According to article 37, the conscript is exempted from service while the application is being processed by the Norwegian Armed Forces.

If a conscript receives a rejection of application from the Norwegian Armed Forces, he or she may complain to the Ministry of Justice and Public Security.

If the Ministry rejects the complaint, the conscript may file the case before courts according to article 39 in the Law on Conscription and Service in the Norwegian Armed Forces. In line with other persons who file a case before courts, he or she has the right to a fair trial.

In stead of bringing the case to court, the conscript may complain to the Norwegian Parliamentary Ombud. The Ombud cannot set aside the Ministry's decision but may criticise the decision on a legal basis. We have not received any complains regarding conscientious objection to military service.

Other than referring to the regulations, the Parliamentary Ombud has no further information concerning human right of conscientious objectors to legal service. We hope you will find the information useful.

On behalf of the Parliamentary Ombud

Birthe Aspehaug Buset
Head of Division

Tora Fæste
seniorrådgiver

This letter has been electronically approved and has no handwritten signature.

1   Application Scheme

FORSVARET

Søknad om fritaking for tjeneste i Forsvaret av overbevisningsgrunner

Hvis du er i tjeneste, skal du sende søknaden til den militære avdelingen som du tjenestegjør ved.

Hvis du er i Heimevernet, sender du søknaden til ditt HV-distrikt.

Hvis du ikke er i tjeneste, skal du sende søknaden til Forsvarets personell- og vernepliktssenter (FPVS).

Adressen til FPVS finner du på baksiden av denne blanketten.

Personopplysninger

Søkerens fullstendige navn:		Personnummer (11 siffer)	
Adresse (folkeregistrert):		Postnummer:	Poststed:
Evt. midlertidig adresse:		Postnummer:	Poststed:
Jeg er innkalt til tjeneste med fremmøtedato:	Jeg er inne til tjeneste som ble påbegynt:	Mobiltelefon:	
Tidligere utført tjeneste:		E-postadresse:	

Vilkår for å bli fritatt for tjeneste i Forsvaret av overbevisningsgrunner

Lov 12. august 2016 nr. 77 om verneplikt og tjeneste i Forsvaret (forsvarsloven) § 35 gir vilkår for å bli fritatt for tjeneste i Forsvaret av overbevisningsgrunner:

«Vernepliktige skal fritas for tjeneste i Forsvaret hvis det er grunn til å anta at de ikke kan gjøre tjeneste uten at det kommer i konflikt med deres alvorlige overbevisning og verdier som er av fundamental betydning for dem.»

Loven krever at du har en grunnleggende pasifistisk holdning. Du må være imot å delta i bruk av våpen/vold mot andre mennesker. Du må også ta avstand fra andres bruk av vold og våpen som metode for konfliktløsning. Med unntak av nødvergesituasjoner forutsettes det at denne holdningen er absolutt og gjelder i enhver situasjon. Dette innebærer at du også må ta avstand fra at Norge har et væpnet forsvar.

Du kan også fritas for tjeneste i Forsvaret hvis du på bakgrunn av eksistensen av masseødeleggelsesvåpen og faren for at disse vil bli tatt i bruk i en konfliktsituasjon, finner at det er i strid med verdier av grunnleggende betydning å ta del i det militære forsvar.

Erklæring

Jeg erklærer herved at jeg fyller vilkårene for fritak for tjeneste i Forsvaret etter forsvarsloven § 35. Jeg har lest vilkårene og rettleidingen på baksiden av denne blanketten, og er inneforstått med hva dette innebærer for meg.	
Jeg er klar over at jeg etter forsvarsloven § 8 plikter å gi Forsvaret opplysninger som har betydning for verneplikten min, og at jeg kan pålegges å gi muntlig forklaring for vedtaksorganene i saken, dersom min skriftlige framstilling ikke gir nødvendig grunnlag for avklaring.	
Jeg er klar over at denne søknaden ikke medfører utsettelse med tjeneste som jeg allerede er innkalt til, se forsvarsloven § 37. Hvis søknaden ikke er innvilget før fremmøtedatoen, er jeg derfor pliktig til å møte til tjeneste i henhold til innkallingen, og fortsette tjenesten inntil fritakssøknaden er innvilget. Jeg kan ikke holdes tilbake i militær stilling i mer enn 4 uker.	
Jeg er klar over at jeg ved fritak for tjeneste i Forsvaret fortsatt er tjenestepliktig etter lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven), og at jeg kan bli overført til tjeneste i Sivilforsvaret.	
Jeg er klar over at jeg ved å gi uriktig forklaring kan straffes etter straffeloven § 221. Jeg er også klar over at hvis jeg bryter opplysnings- og meldeplikten gitt i forsvarsloven § 8, kan jeg straffes etter forsvarsloven § 66.	
Sted og dato:	Underskrift:

Retten til å nekte tjeneste i Forsvaret

VERNEPLIKT

Prinsippet om allmenn verneplikt er nedfelt i Grunnloven. Det nærmere innholdet av denne verneplikten er blant annet regulert i forsvarsloven, som sier at norske statsborgere mellom 19 og 44 år som er skikket til tjeneste i Forsvaret, har verneplikt. Det samme gjelder for personer som oppholder seg i og har en tilknytning til Norge uten å være norske statsborgere, hvis ikke avtale med det landet som de er statsborgere av, er til hinder for det.

Den militære verneplikten kan i sin ytterste konsekvens medføre at den enkelte må ofre livet eller selv ta liv for å verne landet mot ytre fiender.

Vernepliktige som kommer i konflikt med sin alvorlige overbevisning, kan fritas for tjeneste i Forsvaret etter kapittel 4 i lov 12. august 2016 nr. 77 om verneplikt og tjeneste i Forsvaret (forsvarsloven).

LOVENS VILKÅR FOR FRITAK

Lovens vilkår for fritak fremgår av § 35 i forsvarsloven, se tekstboks på blankettens første side.

Overbevisningen må være fast og alvorlig og skape en samvittighetskonflikt. En alvorlig overbevisning kan være etisk, religiøs eller politisk fundert. Det kreves at du har en grunnleggende pasifistisk innstilling.

Fritak etter forsvarsloven kapittel 4 kan ikke gis av andre grunner, som for eksempel forhold av medisinsk, sosial eller velferdsmessig karakter.

SØKNADEN/SAKSGANGEN

Du kan tidligst fremme søknad på sesjonen. Når du ber om det, vil det på sesjonen eller ved din militære avdeling bli gitt opplysninger om adgangen til å søke og om fremgangsmåten.

Hvis du søker fritak mens du er i Forsvaret, skal du sende søknaden til den avdelingen som du tjenestegjør ved.

Hvis du er i Heimevernet, skal du sende du søknaden til ditt HV-distrikt.

I alle andre tilfeller skal du sende søknaden til Forsvarets personell- og vernepliktssenter (FPVS).

Søknaden skal fremmes på standard søknadsblankett som Forsvaret har utarbeidet for dette formålet.

Hvis du mener at du fyller lovens vilkår for fritak, skal du i søknaden undertegne en erklæring om dette. Hvis du ønsker det, kan du gi tilleggsopplysninger på eget ark. Du kan også legge ved uttalelser og bevitnelser fra prest, lærer eller andre, som du ønsker å bruke som bevis i saken. Disse opplysningene legges i så fall sammen med den underskrevne søknadsblanketten.

Du kan bli pålagt å gi ytterligere opplysninger i saken. Vanligvis vil slike opplysninger bli innhentet skriftlig, men du kan pålegges å forklare deg muntlig for vedtaksorganene.

Vedtaksorganene vil normalt innhente opplysninger fra politiets registre, for å se om du har anmerkninger for voldsutøvelse. Eventuelle anmerkninger vil kunne ha betydning for vurderingen av om du har en grunnfestet pasifistisk overbevisning.

Hvis du søker om fritak under avtjening av førstegangstjenesten, er det vanlig at avdelingssjefen tar en samtale med deg. Samtalen har til hensikt å sikre at saken er komplett mht. faktiske opplysninger og gi avdelingen grunnlag for sin påtegning i saken. Du skal også informeres om konsekvensene av søknaden, herunder at du kan holdes tilbake i den militære avdelingen inntil 4 uker, og at du ved fritak for tjeneste i Forsvaret fremdeles vil kunne pålegges tjeneste i Sivilforsvaret.

SØKNADENS VIRKNINGER FOR INNKALLINGEN OG TJENESTEN

En søknad om fritak for tjeneste i Forsvaret medfører ikke automatisk utsettelse med tjenesten som du er innkalt til eller gjennomfører.

Er du innkalt til tjeneste i Forsvaret, skal du, så lenge du ikke har fått annen beskjed fra Forsvaret, møte i samsvar med innkallingen. Du kan bli pålagt å følge tjenesten uten våpen i inntil 4 uker mens søknaden behandles.

Har du møtt til tjeneste, kan du holdes tilbake ved militær avdeling i inntil 4 uker mens søknaden behandles. Du kan i denne perioden bli pålagt å følge tjenesten uten våpen.

KLAGEADGANG

Hvis Forsvaret gir deg avslag på søknaden om fritak for tjeneste, kan du innen 3 uker klage over vedtaket.

Klagen sender du til Forsvaret ved FPVS. Hvis Forsvaret opprettholder vedtaket sitt, vil klagen bli behandlet av Justis- og beredskapsdepartementet.

TILBAKEFØRING TIL FORSVARET

Hvis du er fritatt for tjeneste i Forsvaret av overbevisningsgrunner, kan du søke om tilbakeføring til Forsvaret. Søknad om tilbakeføring skal du sende til Forsvaret ved FPVS for avgjørelse.

INFORMASJON

Søknad om fritak for tjeneste i Forsvaret av overbevisningsgrunner sendes til:

Forsvarets personell- og vernepliktssenter (FPVS), postboks 800, postmottak, 2617 Lillehammer.

Ønsker du mer informasjon, se www.forsvaret.no

Der kan du også stille spørsmål om det er noe du lurer på.

Du kan også kontakte Justis- og beredskapsdepartementet:

www.regjeringen.no/jd
postmottak@jd.dep.no

Postadresse:
postboks 8005 Dep., 0030 OSLO